

ชื่อคุณิพนธ์ การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
ผู้วิจัย นายณัฐนันท์ ศิริเจริญ **รหัสนักศึกษา** 4531500041 **ปริญญา** ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยฉัตร ล้อมขวการ
 (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. เนตร หงษ์ไกรเลิศ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารสนเทศ 2) ศึกษา
 ระดับความรู้ ทักษะขั้นพื้นฐานและเชิงลึกด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และ 3) จัดทำข้อเสนอการสื่อสาร
 เพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน
 400 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบทดสอบ และ
 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และการทดสอบค่าที ส่วน
 การวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษา จำนวน 52 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้ทรงคุณวุฒิ
 ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารวารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์
 สารสนเทศศาสตร์และบริหารธุรกิจ จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม
 แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษา
 ส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารในระดับบ่อยที่สุด โดยเปิดรับทุกวัน ผู้ที่มีอิทธิพลที่ส่งผลต่อการเปิดรับข้อมูล
 ข่าวสารมากที่สุดคือ ดารา นักร้อง รองลงมาคือเพื่อนและอาจารย์ วัตถุประสงค์ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมาก
 ที่สุดคือ เพื่อรับรู้เหตุการณ์ปัจจุบันโดยใช้การสนทนาผ่านเครือข่ายเพชบุ๊กและโปรแกรมไลน์ รองลงมาคือ เพื่อ
 ความเพลิดเพลิน 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้และทักษะพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับ
 ความรู้และทักษะเชิงลึกจาก 3 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านการเข้าถึง ด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านการใช้
 ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมการสื่อสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและสารสนเทศ และการใช้ประโยชน์ 3)
 ข้อเสนอ การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ด้านการเข้าถึงควรใช้
 รูปแบบการสื่อสารภายในตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารกลุ่มเล็ก โดยผู้จัดทำสื่อควรใช้กลยุทธ์
 การนำเสนอเนื้อหาที่ผ่านละครวัยรุ่น การสอนเฉพาะเรื่อง เกมเสมือนจริง สื่อที่ควรใช้ คือ ทีวี เคเบิลทีวี ทีวี
 ดาวเทียม เว็บไซต์เฉพาะเรื่องและโซเชียลมีเดีย ด้านการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ควรใช้การสื่อสารกลุ่มใหญ่
 การสื่อสารแนวนอนและการสื่อสารมวลชน โดยใช้กลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาผ่านตัวอย่างผู้ที่ประสบความสำเร็จ
 การใช้เกมคำถามคำตอบและการใช้กิจกรรมภาคปฏิบัติ สื่อที่ควรใช้คือ สื่อบุคคล วิทย์ ฟรีทีวี อินเทอร์เน็ต ครู
 อาจารย์และเพื่อน ด้านการใช้ประโยชน์ควรใช้การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม การสื่อสารสาธารณะและสื่อสารมวลชน
 โดยกลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาที่ใช้ คือ การใช้บทบาทสมมติ เรื่องเล่า กรณีศึกษาจริง สื่อที่ควรใช้คือ ครู
 อาจารย์ หนังสือพิมพ์ ฟรีทีวี โทรศัพท์มือถือและคลิปปิดีโอ

คำสำคัญ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Dissertation title: Communications for Internet Media and Information Literacy
among University Undergraduate Students

Researcher: Mr. Nattanun Siricharoen; **ID:** 4531500041;

Degree: Doctor of Philosophy (Communication Arts);

Dissertation advisors: (1) Dr. Kamolrat Intaratat, Associate Professor; (2) Dr. Piyachat Lomchavakarn, Associate Professor; (3) Dr. Nate Hongkraitert, Assistant Professor (Honorable); **Academic year:** 2014

Abstract

The purposes of this research were 1) to study university students' exposure to Internet media and information; 2) to assess their level of basic and in-depth knowledge and skills in the area of media literacy; and 3) to form recommendations on communications for Internet media and information literacy among university students.

This was both a quantitative and qualitative research. For the quantitative portion, the sample size consisted of 400 first-year bachelor's degree students enrolled at Huachiew Chalermprakiet University in the 2013 academic year, chosen through multi-stage sampling. The data collection tools were a questionnaire and a test. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, chi square and t-test. For the qualitative portion, the key informants were 52 students, chosen through purposive sampling, and 6 experts in the fields of media and information literacy, information technology, communication, journalism, liberal arts, information science, and business administration, also chosen through purposive sampling. Data collection tools consisted of a questionnaire, a group discussion form, an interview form and an observation form. The data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that 1) Most of the students surveyed were exposed to Internet media at the highest frequency level, i.e. every day. They reported that the people who influenced their Internet media exposure the most were celebrities (actors and singers), followed by friends and teachers. The most common objective for using Internet media was to acquire current news and events, which they received mainly from conversations on Facebook and Line, and the second most common objective was for enjoyment. 2) The majority of the samples had a medium level of knowledge and basic skills. As for their in-depth knowledge and skills in the 3 major components of access, knowledge/understanding and utilization, the majority were also rated as medium level. There was a statistically significant difference ($p < 0.05$) between males and females in the area of communication behavior (exposure to and utilization of media and information). 3) Recommendations on communications for Internet media literacy among university students include access skills, the forms of internal self communication, interpersonal communication, and small group communication. The media and message producers should use the strategies of communicating content via dramas aimed at youth, ad-hoc lessons, and simulation games, using free TV, cable TV, satellite TV, websites and social media. To build knowledge and understanding, they should use large group communication, horizontal communication, and mass communication. The content strategies should include successful case studies, quiz games, and practical activities, through personal media, radio, free TV, Internet, teachers, and friends. As for building utilization skills, the message senders should rely on participatory communication, public communication, and mass communication. They should communicate the content via role playing, story telling, and real life case studies, using the media of teachers, newspapers, free TV, mobile phones and video clips.

Keywords: Media and Information Literacy, Internet, undergraduate students,